

¹¹³⁴⁵⁶⁷ [אוצר החכמה] [קביעתי בס"ד - ברור שאין אלו הגהות הב"ה, ואף לא העתקתן]

בעז"ה בהמשך יוברר שאין לקביעת המומחה כל שחר. וברור ופשוט כביעתא דכותחא שאין אלו הגהותיו של הגה"ק בעל הב"ה זצ"ל. ואין להגהות אלו כל קשר אליו.

¹¹³⁴⁵⁶⁷

[הב"ה כתב הגהותיו על דפוס סביוניטא]

¹¹³⁴⁵⁶⁷

כתב הרב המומחה, את הנימוקים והוכחות לקביעתו, כדלהלן:

באחרית דבר של הש"ס עם הרי"ף דפוס ווילנא תר"מ - תרמ"ו, כותבים המדפיסים: ¹¹³⁴⁵⁶⁷ואלו המקורים אשר שאבנו מהם ההוספות להאלפסי כתבי יד, הגהות וחדושי הב"ה לרבינו יואל בר שמואל סירקיש ז"ל אבד"ק קראקא. סוכבות על האלפס והמרדכי וקצת גם על תוספתא. והיו כתובות בעצם כ"ק על גליון אלפס שלו דפוס סביוניטי משנת שי"ד. והאלפס ההוא נתגלגל וירד אל הג"מ יהודה ליבוש הלוי לעוויניטאהל אבד"ק קויל (סמוכה לווארשא) והרב הזה השאילהו לנו ויתן לנו הזכות (כשכר) להעתיק ממנו את הגהותיו. והכתב ישן ומטושטש וכבר עלתה עליו חלודה והפקדנו העתקם ביד שני תלמידי חכמים וכיגיעה רבה השכילו להעתיקם אל נכון.

רואים איפוא שהב"ה השתמש ברי"ף דפוס סביוניטא ובו כתב הגהותיו.

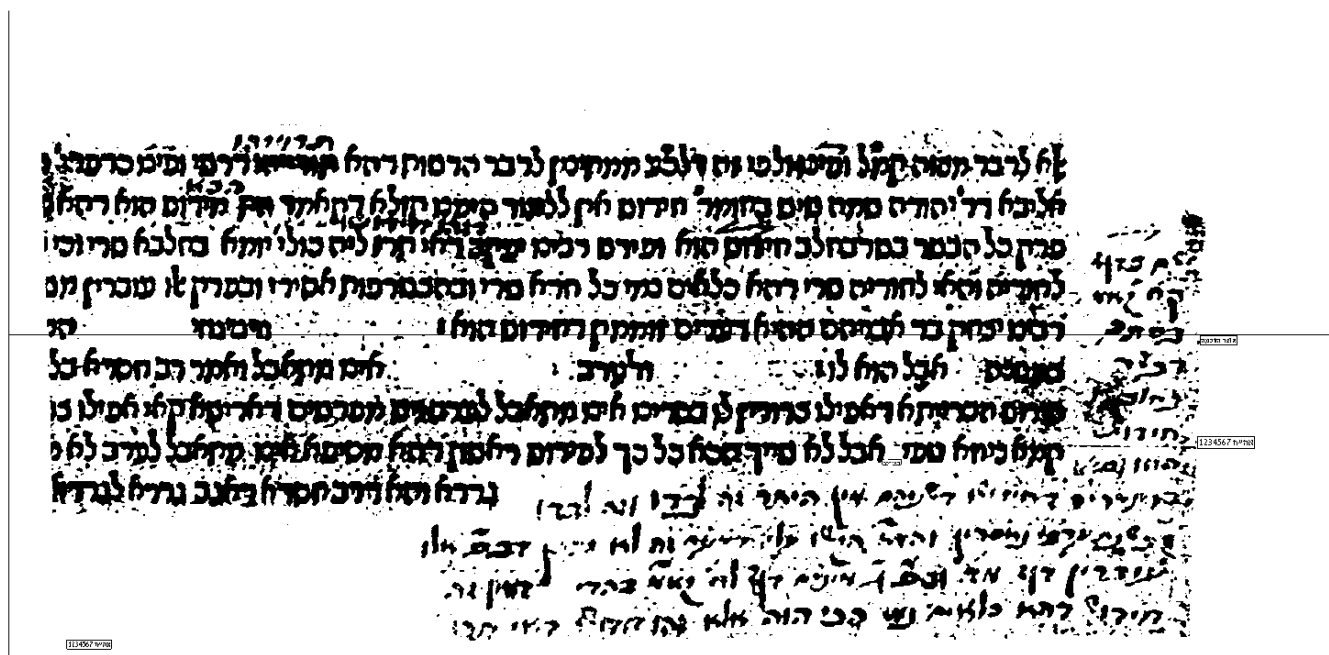
לדידי, אם כי ברור שיש לקבל את עדות מדפיסי ווילנא, שביד האב"ד קויל היו ספרי הרי"ף דפוס סביוניטא ובהם ההגהות בעצם כתב יד קודש הב"ה. אבל אי אפשר להגיה למסקנת הרב המומחה שתובא להלן, שיש לעשות כמין פלגין דיבורא, מחד לקבל את עדותם, כדי להניח הנחת יסוד שכיון שגם לפנינו עותק מדפוס סביוניטא, הרי גם הוא של הב"ה. ומאידך, לשלול את עדותם, ולומר שהספרים שהיו בידי האב"ד קויל לא היו עם ההגהות בעצם כתב יד קדשו של הב"ה, אלא היו העתק חלקי ולא מדויק של הגהות הב"ה.

[ההגהות בעותק שלפנינו דומות להפליא להגהותיו על הש"ס לבתי"ק בתשובותיו]

כתב הרב המומחה: עם בדיקת הכתב, כלומר, האותיות, סגנון הכתיבה, צורות סימני מ"מ, מחיקות וכדומה, יוצא לנו תמונה מדויקת להפליא להגהותיו על הש"ס בעצם כתב יד קדשו שנשארו לנו לפליטה וכיום נמצאים בבית הספרים שבירושלים. מדובר בשמונה מסכתות דפוס וויניציאה ש"ה, שעליהם כתב הב"ה הגהותיו בעצם כתב ידו ומהם נדפסו ההגהות כספר בפנ"ע בווארשא תקפ"ד, ואחר כך בש"ס דפוס ווילנא. בהשוואה בין הגמרות האלו לרי"ף שיש לפנינו אין להבדיל בניהם כלל וכלל! זאת ועוד, השווינו הכתב לכתב שגלינו לאחרונה וכעת בשלבי הדפוס, חידושי הב"ה על הש"ס (ראה מש"כ בישורון כרך ט"ו, ניסן תשס"ה, עמ' פ"ב - פ"ט) וכן למכתבים שנכתבו בעצם כתב ידו וכולם אחד לאחד שווים.

לדידי, אין אפשרות לקבוע זיהוי של כת"י רק על סמך דמיון. ובוודאי לא, כשמדובר בכתיבה טיפוסית שכמוה רבים מאותה תקופה. ללא מאפיין יחודי בולט. ובהגהות

שלפנינו אין שום מאפיין יהודי, והדמיון בכתב היד אינו מוחלט. - מה שכתב שהשוה לצורת הכתב שבגליונות הש"ס עם הגהות הב"ח שבבית הספרים שבירושלים. אמנם אני לא בדקתי את הש"ס הנ"ל. אבל אני מעיד בבירור שכל צורת ההגהות שלפנינו [וכלשון הרב הנ"ל: האותיות, סגנון הכתיבה, צורת סימני מ"מ, מחיקות וכדומה] הינה סטנדרטית ורגילה, שכדוגמתה כתבו מאות מבני התקופה, כך שבשום אופן לא ניתן לייחס לזה אפילו דין סימן שאינו מובהק.

כתי"ק הב"ח גליון הש"ס מו"ק ח' ע"א, פורסם בישראל מו

כדי להחליט על זהות הכותב בסוג כזה של כתיבה, חייבת להיות חתימה או לפחות כיתוב עתיק המייחסו להנ"ל. או למצער איזכור בולט של קרובי משפחה או רבותיו, מקומות מגורים וכדומה. ובכתבי יד של חידושים, ניתן להסתמך גם זהות מוחלטת של קטעים. - כאן כל הנ"ל אינם. ומתוכן ההגהות יוברר בס"ד שיש הוכחות הפוכות השוללות את האפשרות לזהוי זה.

[הראיה ממיעוט הבאות מהאחרונים]

עוד כתב הרב המומחה: אין ספק כלל שהכתב הוא עצם כתב יד קדשו, ובאן נוכיח מהמקסם עצמו: חוץ מציונים לראשונים, מציין רק מעט אחרונים ובמקומות בודדים, ואלו הם: הבית יוסף..., המהרי"ל..., חכמת שלמה... הצוירים על גבי המילים בתוך המקסם הם בדיוק כמו הצוירים הנמצאים על מקסם של הש"ס. התיקונים של האותיות במקסם הם מרובעות וגדולות ואילו ההגהות ותיקונים באותיות רש"י קטנות, וכן הוא בדיוק בש"ס. **איני** מבין כלל מה רוצה להוכיח מהעובדא שכותב ההגהות ממעט להביא אחרונים. ברור שהכותב שלפנינו הוא והב"ח חיו שניהם סמוך לתקופת הראשונים, וניתן להניח